

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Antonomasia & eius vsus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

sta similitudo, quæ suavitatem, & splendorem addit orationi, ubi moderate adhibetur, nam si frequentior fuerit dithyrambos scribemus, non orationes, neque violentas esse oportet istas translationes, sed ductas à similitudine: sunt autem hæc similia, Imperator, gubernator, auriga.

Non semper convertuntur metaphora, sicut poeta radicem montis pedem appellare, hominis pedem appellare radicem non debet: sicut Apuleio, & Plinio pediculos nominare serpentes, dracones, pediculos nuncupare insanum est. Turtor est metaphora, & iucundior, quæ fit per similitudinē, addita quadam particula, aut quodam simili, quod Platoni, & Xenophonti familiare est. Optimæ sunt illæ, quæ tribuunt sensum rebus inanimis, ut de telo, in adversam aciem involare cupit. Incidunt aliquando ita propria, & claræ, ut non translate, sed nativæ videantur.

Et de ijs intelligendus. M. Tullius in oratore, cum dixit:

Ex omni genere frequentissimæ translationes erunt, quod ea propter similitudinem transferunt animos, & referunt, ac movent huc, illuc, qui motus cogitationis celeriter agitur per se ipse delectat.

Rem quoque augere debent metaphora, & conciliare admirationem: qui cælum canere tuba dicit, cum tonat, rem magnam tenuit metaphora dedit. Sunt enim tonitrua omni tubarum clangore vehementiora. Xenophon vadare exercitum dixit magnificat si vndas maris cum exercitu confers, & exercitum ire, ineptè loquitur: si audaces sint tropi, fulciantur epithetis. Theognis arcum, tyram appellat, audax est, addit sine fidebus, temperat metaphoram.

Metaphorarum magistra optima consuetudo sermonis, omnia sunt penè metaphoricæ, & nos latent, mera vox, acutum ingenium, acer homo, duri mores, hæc sunt proprijs nominibus venustiora. Sed cavendum maxime in soluta oratione, ne latus ductis metaphoris parabolas poeticas faciamus, quod Xenophonti excidit, quasi equus solutus campo superbit exultat, & calce fuit, &c. Parabola hæc est poetica.

Antonomasia. Et eius usus.

Antonomasia est pronominatio, siue significatio, voce nominis posita, ut, Adulter fornicarius, &, Furia religionum muliebrium Pro-

Clodio, apud Ciceronem: Mundi elementum optimum, pro cælo, apud Orpheum: Orbis in Manas quinquevira, pro Helena, apud Lycophronem. Ex quo apparet non adeo frequentem esse bonis oratoribus hunc tropum, Lycophron quorum est proprietatem verborum consecrari, non ficta ubique arripere, & certe in eo ridiculus videretur Lycophron, qui nihil penè dicit sine antonomasia, nisi se ænigmata scribere profiteretur.

Primus usus erit ad necessitatem, propter verbi penuriam, ut cum Aristoteles Cinedias molles, & venereas cantilenas appellat.

Secundus ad ornatum, ut cum Plato nominat caput, arcem corporis humani: voluptatem, malorum escam: linguam saporis magistræ: hepatis, coquinam corporis: domicilium cupiditatis, gynecæum: iræ sedem, andronem: aquam, Deam sobriam. Hæc digna Platonis maiestate.

Tertius ad dissimulationem, cum de industria orationem volumus obscurare. Sic Alabarche, siue Arabarchen Hierosolymitanum, Pompeium nuncupat Tullius.

Quartus ad indignationem, & aganactesim. Rarè apud Ciceronem, Clodium, semper belluam, pestem, furiam, apud Demosthenem pro Aeschine. ολιγον γραμματια audies.

Epithetum.

Epithetum, ut habet Phavorinus in lexicis, δωμα τοῦ ἐπι κερων ἢ τῶν σφ, οριων ἢ μινερμιας ἡ ἐπιθρον ἡ ἀποδὲν ἢ τῶν ἰδ, ο, est nomen proprijs appellatiisque additum, laudem, aut dedecus significans.

Usus triplex discretionis, proprietatis, ornatus. Primus est necessitatis, ut si Bosphorum nominans Thracium appellem, aut Cimmericum: sic enim distinctionem locorum facio.

Secundus est, in narrare rei, & more loquendi, ut cum Deum optimum Max. Mariam virginem dicimus, quis enim ait Epiphanius, aut quo sæculo aulus est quispiam proferre nomen sanctæ marie, & interrogatus non statim intulit virginis vocem.

Tertius, ornatus, ad illustrem orationem conducens: nam si quis dicat Brutii prudentia Tarquinium expulit, latine, & eleganter dixisse videtur: sed quanto gravius, & sublimius hoc idem erit, si quis hoc modo epithetis exornet, Incredibilis, ac propè divina Iunij Brutii prudentia, superbissimum, atque crudelissi-

Metaphoræ necessitas, delectatio, in aunditijs celebrantur.

us phæti.